

AYRILIĞIN SEBEBİ KAYNAK DEĞİL, ANLAMA USÛLÜDÜR

20 ÖLÇÜ

BİRLİK, DOĞRU ANLAMA VE
SAĞLAM USÛL İÇİN

KUR'ÂN

SAHÎH SÜNNET

“Hep birlikte”
Allah'ın ipine sımsıkı sarılın.
Parçalanıp bölünmeyin.”
Âl-i İmrân, 3/103.

UBEYDULLAH ARSLAN
İSLAM DAVETÇİSİ

ÖNSÖZ

AYRILIĞIN SEBEBİ KAYNAK DEĞİL, ANLAMA USÛLÜDÜR

Müslümanların birliği, Kur'an ve sahih Sünnet'e sarılmak ve bu iki kaynağı Selef'in anlayışıyla kavramakla güçlenir. **Ayrılığın önemli sebeplerinden biri, kaynaklardan ziyade onları anlama usûlündeki farklılıklardır.**

Selefî menhecte esas olan; vahyi sahabenin anlayışıyla kavramak, hevâyı ve taassubu terk etmek, şahısların görüşlerini delillerin önüne geçirmemektir. Her ilmî ihtilaf ayrılık sebebi yapılmamalı; hak üzere birlik, ilim, adalet ve kardeşlik korunmalıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

**“Hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın.
Parçalanıp bölünmeyin.”**

Âl-i İmrân, 3/103.

Bu çalışma, Müslümanların ayrılığına yol açan temel akîdevî ve menhecî hataları ortaya koymak, doğru anlama usûlünün önemini hatırlatmak ve delil üzere birleşmeye davet etmek amacıyla hazırlanmıştır.

TEVHİDİN HAKİKATİNİ VE GEREKLERİNİ YANLIŞ ANLAMAK

İZAH

Tevhid, yalnızca Allah'ın yaratıcı ve rızık verici olduğunu kabul etmek değildir. Tevhidin hakikati, ibadetin bütün çeşitlerini yalnızca Allah'a tahsis etmek, O'na hiçbir şeyi ortak koşturmak ve Allah'ın isim ve sıfatlarını vahye uygun şekilde kabul etmektir.

DELİL – ÂYET

“Biz her ümmete, ‘Allah’a kulluk edin ve tâğuttan kaçının’ diye bir peygamber gönderdik.”

Nahl, 16/36.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, yalnızca O'na ibadet etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşturmalarıdır.”

Sahîh-i Buhârî, 7373; Sahîh-i Müslim, 30.

KUR'AN VE SÛNNET'İ SELEFİN ANLAYIŞINDAN BAĞIMSIZ YORUMLAMAK

İZAH

Kur'an ve Sünnet'i sahabenin ve ilk nesillerin anlayışından bağımsız yorumlamak, dinin temel meselelerinde ayrılıklara yol açan önemli bir hatadır. Selefî menhecte vahiy, sahabenin ilmî mirası ve ilk nesillerin anlayışı esas alınarak değerlendirilir.

DELİL – ÂYET

“Kim de kendisine doğru yol belli olduktan sonra Peygamber'e karşı çıkar ve müminlerin yolundan başkasına uyarsa, onu döndüğü yola bırakırız ve onu cehenneme sokarız. Varılacak yer ne kötüdür!”

Nisâ, 4/115.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“İnsanların en hayırlısı benim neslim, sonra onları takip edenler, sonra da onları takip edenlerdir.”

Sahîh-i Buhârî, 2652; Sahîh-i Müslim, 2533.

SAHABENİN DİNİ ANLAMA MENHECİNİ İHMAL ETMEK

İZAH

Sahabenin anlayışını ihmal etmek, vahyin ilk muhataplarının ilmî mirasından uzaklaşmaktır. Selefî menhecte Kur'an ve Sünnet, sahabenin ittifakı ve sahih nakillerle aktarılan anlayışları dikkate alınarak yorumlanır.

DELİL – ÂYET

“İslâm'ı ilk önce kabul eden muhacirler ve ensar ile iyilikle onlara uyanlardan Allah razı olmuştur. Onlar da Allah'tan razı olmuşlardır.”

Tevbe, 9/100.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Benim sünnetime ve doğru yola iletilmiş halifelerin sünnetine sarılın. Ona azı dişlerinizle sımsıkı tutunun.”

Ebû Dâvûd, 4607; Tirmizî, 2676. Elbânî: Sahih.

VAHİY YERİNE AKLI VE HEVÂYI HAKEM KILMAK

İZAH

Selefî menhecte sahih nakil, kişisel görüş ve hevâya tâbi kılınmaz. Müslüman, aklını vahyi anlamak için kullanır; açık nasları kendi arzularına göre değiştirmez.

DELİL – ÂYET

“Hayır! Rabbine ant olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın onu tamamen kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar.”

Nisâ, 4/65.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu işimizde (dinimizde) ondan olmayan bir şey ortaya çıkarırsa o reddedilir.”

Sahîh-i Buhârî, 2697; Sahîh-i Müslim, 1718.

MUHKEM NASLARI TERK EDİP MÜTEŞÂBİHLERİN PEŞİNE DÜŞMEK

İZAH

Selefî menhecte müteşâbih naslar, muhkem nasların ışığında anlaşılır. Açık delilleri terk ederek kapalı ifadeleri hevâya göre yorumlamak, dinî ihtilaflara ve sapmalara yol açar.

DELİL – ÂYET

“Kalplerinde eğrilik bulunanlar, fitne çıkarmak ve onu yorumlamak için müteşâbih olanların peşine düşerler.”

Âl-i İmrân, 3/7.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kur’an’ın müteşâbih olanlarının peşine düşenleri gördüğünüzde onlardan sakının.”

Sahîh-i Buhârî, 4547; Sahîh-i Müslim, 2665.

DELİLLERİN BÜTÜNLÜĞÜNÜ BOZMAK

İZAH

Selefî menhecte dinî hükümler, ilgili bütün sahih deliller birlikte değerlendirilerek anlaşılır. Bir delili alıp diğerlerini terk etmek, nasların yanlış yorumlanmasına ve Müslümanlar arasında ihtilafa yol açabilir.

DELİL – ÂYET

“Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?”

Bakara, 2/85.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kur’an’ın bir kısmıyla diğer kısmını yalanlamayın. Çünkü onun bir kısmı diğer kısmını doğrular.”

Müsned-i Ahmed, 2/181. Elbânî: Sahih, Sahîhu’l-Câmi’, 7989.

SAHİH SÜNNETİN DİNDEKİ KONUMUNU İHMAL ETMEK

İZAH

Selefî menhecte sahih Sünnet, Kur'an'dan sonra dinin temel delilidir. Sünnetin hüküm koyma ve Kur'an'ı açıklama konumunu reddetmek, vahyin anlaşılmasında ve uygulanmasında ayrılığa yol açar.

DELİL – ÂYET

“Peygamber size ne verdiyse onu alın, size neyi yasakladıysa ondan kaçının.”

Haşr, 59/7.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Ümmetimin tamamı, yüz çevirenler dışında cennete girecektir. Bana itaat eden cennete girer; bana isyan eden ise yüz çevirmiş olur.”

Sahîh-i Buhârî, 7280.

İTTİBÂ YERİNE TAKLİDİ VE GELENEĞİ ESAS ALMAK

İZAH

Selefî menhece ölçü, şahısların görüşleri ve ataların gelenekleri değil, Kur'an ve sahih Sünnet'tir. Delil açıkça ortaya çıktığında taassupla geleneğe bağlı kalmak, hakka ittibâya engel olur.

DELİL – ÂYET

“Onlara, ‘Allah’ın indirdiğine uyun’ denildiğinde, ‘Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız’ derler.”

Bakara, 2/170.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bizim emrimize uygun olmayan bir amel işlerse o reddedilir.”

Sahîh-i Müslim, 1718.

BİDATLERİ DİNİN BİR PARÇASI HÂLİNE GETİRMEK

İZAH

Selefî menhecte ibadetlerin meşruiyeti Kur'an ve sahih Sünnet'e dayanır. Dinde delili bulunmayan uygulamaları ibadet kabul etmek, sünnetten uzaklaşmaya ve dinî ayrılıklara yol açar.

DELİL – ÂYET

“Yoksa onların, Allah'ın izin vermediği şeyleri dinden kendilerine meşru kılan ortakları mı vardır?”

Şûrâ, 42/21.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Her kim bizim bu dinimizde ondan olmayan bir şey ortaya çıkarırsa o reddedilir.”

Sahîh-i Buhârî, 2697; Sahîh-i Müslim, 1718.

DELİL YERİNE ŞAHİS VE CEMAAT TAASSUBUNA SARILMAK

İZAH

Selefî menhecte hakkın ölçüsü şahıslar ve cemaatler değil, Kur'an ve sahih Sünnet'tir. Âlimlerin görüşlerini delillerin önüne geçirmek ve cemaat taassubunu esas almak, Müslümanlar arasında ayrılığa yol açar.

DELİL – ÂYET

“Allah’a ve Resulüne itaat edin.
Birbirinizle çekişmeyin; sonra korkuya
kapılırsınız ve gücünüz gider.”

Enfâl, 8/46.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim taassup uğruna savaşır, taassuba
çağırır veya taassuba yardım ederken
öldürülürse onun ölümü câhiliye ölümüdür.”

Sahîh-i Müslim, 1848 (ilgili rivayetin anlamı).

İLİMSİZ KONUŞMAK VE FETVA VERMEK

İZAH

Selefî menhecte dinî hükümler ilme ve sahih delillere dayanır. İlimsiz fetva vermek, şahsî görüşleri dinin hükmü gibi sunmak ve ehil âlimlere başvurmamak, Müslümanlar arasında sapmaya ve ayrılığa yol açar.

DELİL – ÂYET

“Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp, bunların hepsi ondan sorumludur.”

İsrâ, 17/36.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“İnsanlar cahilleri önder edinirler. Onlara sorular sorulur, onlar da ilimsiz fetva verirler. Böylece hem kendileri sapar hem de başkalarını saptırırlar.”

Sahîh-i Buhârî, 100; Sahîh-i Müslim, 2673.

AKÎDE İLE MENHEC ARASINDAKİ BAĞI KOPARMAK

İZAH

Selefî menhecte sahih akîde ile doğru menhec birbirinden ayrılmaz. İtikatta Selef'e bağlılık iddiasında bulunurken dini anlama, delillendirme ve uygulamada Selef'in usûlünü terk etmek, dinî ayrılıklara yol açar.

DELİL – ÂYET

“İşte bu, benim dosdoğru yolumdur. Artık ona uyun. Başka yollara uymayın. Yoksa o yollar sizi O'nun yolundan ayırır.”

En'âm, 6/153.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Benim sünnetime ve doğru yola iletilmiş halifelerin sünnetine sarılın. Ona azı dişlerinizle sımsıkı tutunun.”

Ebû Dâvûd, 4607; Tirmizî, 2676. Elbânî: Sahih.

TEKFİR VE TEBDÎDE İLMÎ ÖLÇÜLERİ İHMAL ETMEK

İZAH

Selefî menhecte tekfir ve tebdîd, hevâya veya şahsî kanaatlere göre yapılmaz. Genel hükümlerle belirli şahıslara verilen hükümler birbirinden ayrılır; deliller, gerekli şartlar ve hükme engel durumlar gözetilir.

DELİL – ÂYET

“Ey iman edenler! Allah yolunda sefere çıktığınız zaman iyice araştırın. Size selâm verene, dünya hayatının geçici menfaatine göz dikerek ‘Sen mümin değilsin’ demeyin.”

Nisâ, 4/94.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Bir kimse kardeşine ‘Ey kâfir!’ derse bu söz ikisinden birine döner.”

Sahîh-i Buhârî, 6104; Sahîh-i Müslim, 60.

VELÂ VE BERÂ KAVRAMLARINI YANLIŞ UYGULAMAK

İZAH

Selefî menhecte velâ ve berâ, iman ve tevhid esaslarına göre anlaşılır. Bu kavramları ilmî ölçülerden kopararak Müslümanlara haksız düşmanlık etmek ve kardeşlik hukukunu çiğnemek, ayrılığa yol açar.

DELİL – ÂYET

“Müminler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah’tan korkun ki size merhamet edilsin.”

Hucurât, 49/10.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu yardımsız bırakmaz ve onu hor görmez.”

Sahîh-i Müslim, 2564.

İLİM YERİNE DUYGULARI VE HEYECANI ESAS ALMAK

İZAH

Selefî menhecte dinî hükümler duygulara ve şahsî heyecanlara değil, sahih delillere dayanır. İlimsiz hareket etmek ve hevâyı delilin önüne geçirmek, Müslümanlar arasında ihtilafa ve ayrılığa yol açar.

DELİL – ÂYET

“Allah’tan bir yol gösterici olmaksızın kendi arzusuna uyandan daha sapkın kim olabilir?”

Kasas, 28/50.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Allah kimin hakkında hayır dilerse onu dinde anlayış sahibi kılar.”

Sahîh-i Buhârî, 71; Sahîh-i Müslim, 1037.

MESRU İHTİLAFA İLE MENHECÎ AYRILIĞI BİRBİRİNE KARIŞTIRMAK

İZAH

Selefî menhecte muteber içtihat farklılıkları ile dinin temel esaslarına aykırı görüşler birbirinden ayrılır. Her ilmî ihtilafı sapma saymak, Müslümanlar arasında gereksiz ayrılığa ve taassuba yol açar.

DELİL – ÂYET

“Bu hükmü Süleyman’a kavratmıştık. Her birine de hüküm verme yeteneği ve ilim vermiştik.”

Enbiyâ, 21/79.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Hâkim içtihat edip doğru hükme ulaşırsa iki ecir, içtihat edip yanılırsa bir ecir alır.”

Sahîh-i Buhârî, 7352; Sahîh-i Müslim, 1716.

İHTİLAF ADABINI TERK EDEREK FIRKALAŞMAK

İZAH

Selefî menhecte ihtilaflar ilim, delil ve adalet ölçüleriyle değerlendirilir. Meşru görüş ayrılıklarını düşmanlığa dönüştürmek, taassuba sarılmak ve Müslümanların kardeşlik hukukunu çiğnemek tefrikaya yol açar.

DELİL – ÂYET

“Hep birlikte Allah’ın ipine sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin.”

Âl-i İmrân, 3/103.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah’ın kulları! Kardeş olun.”

Sahîh-i Müslim, 2564; hadisin ilgili bölümünün anlamı.

DAVETTE HİKMETİ, İLMİ VE SABRİ TERK ETMEK

İZAH

Selefî menhecte davet, sahih ilme, hikmete ve sabra dayanır. İnsanları delilsiz, sert ve ölçüsüz yöntemlerle dine çağırmak, hakkın anlaşılmasını zorlaştırır ve Müslümanlar arasında ayrılığa yol açabilir.

DELİL – ÂYET

“Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle davet et. Onlarla en güzel şekilde mücadele et.”

Nahl, 16/125.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

**“Kolaylaştırın, zorlaştırmayın.
Müjdeleyin, nefret ettirmeyin.”**

Sahîh-i Buhârî, 69; Sahîh-i Müslim, 1734.

İHTİLAFLARI KUR'AN VE SÜNNET'E ARZ ETMEMEK

İZAH

Selefî menhecte ihtilafların çözümünde ölçü, Kur'an ve sahih Sünnet'tir. Anlaşmazlıklarda vahyin hakemliğini terk ederek şahsî görüşleri ve cemaat bağlılığını esas almak, Müslümanlar arasındaki ayrılıkları derinleştirir.

DELİL – ÂYET

“Herhangi bir hususta anlaşmazlığa düştüğünüz takdirde, Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız onu Allah'a ve Resulüne arz edin.”

Nisâ, 4/59.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim bana itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur. Kim bana isyan ederse Allah'a isyan etmiş olur.”

Sahîh-i Buhârî, 7137; Sahîh-i Müslim, 1835.

HAK ÜZERE BİRLİK YERİNE CEMAATÇILIĞI ESAS ALMAK

İZAH

Selefî menhecte Müslümanların birliğinin ölçüsü, şahıslara veya cemaatlara bağlılık değil, Kur'an ve sahih Sünnet'e ittibâdır. Cemaat taassubunu delillerin önüne geçirmek, kardeşlik hukukunu zedeler ve ümmetin parçalanmasına yol açar.

DELİL – ÂYET

“Dinlerini parça parça edip gruplara ayrılanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur.”

En'âm, 6/159.

DELİL – HADİS

Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Kim körü körüne açılmış bir bayrak altında, asabiyet için öfkelenerek veya asabiyete çağırarak savaşır ve öldürülürse onun ölümü câhiliye ölümüdür.”

Sahîh-i Müslim, 1848.